

EDINOST
206 Adelaide St. W.
Toronto, Ont.
Entered as second class matter at
the Post Office Dept. Ottawa.

Edinost

CENA NAROCNINI:
Za eno leto \$2.00
Za pol leta 1.25
Za ZDA. 3.00

Vol. 2. No. 35. Price 5. TORONTO, ONTARIO ČETRTEK 21 OKTOBRA 1943 Cena 5c. Leto 2. Štev. 35.

Slovenski narod je izpregovoril

NOVA DEMOKRATIČNA VLADA V SLOVENIJI

IZVOLJENIH JE 572 NARODNIH POSLANCEV V DRŽAVNO ZBORNICI SLOVENIJE. PRVI SEJI NARODNIH POSLANCEV PRISOSTOVAL JE PREDSTAVNIK BRITSKE MILITARNE MISIJE MAJOR JOYCE. PREDSEDNIK ANTI-FAŠISTIČNEGA SVETA JUGOSLAVIJE DR. IVAN RIBAR IN NAD 80 DELEGATOV OD RAZNIH ORGANIZACIJ V SLOVENIJI.

Berne — Glasom tukajšnega poročila posneto po radio postaji "Slobodna Jugoslavija", so se v Sloveniji v septembru vršile državne volitve po celem osvobojenem teritoriju za demokratično vlado, na kar se je vršila kmalu potem oziroma v pričetku oktobra prva seja narodnih poslancev.

Značilno je, da je seji narodne zbornice prisostoval Major Joyce, predstavnik britske Militarne misije pri vrhovni komandi Narodne Osvobodilne in Partizanske armade v Sloveniji. Major Joyce, je prišel v spremstvu Dr. Ivana Ribar in drugih predstavnikov centralnega Anti-fašističnega sveta v Jugoslaviji, kateri je organiziran pred enim letom v Bihacu, Bosna.

Tudi značilno je, da so imeli pravico do volitev vsi moški in ženske iznad 17 let starosti. In 80 odstotkov upravičenih volilcev na osvobojenem teritoriju, se je vdeležilo volitev prvokrat v povesti Slovenije navzlic temu, da se vodi krvava borba v deloma še oku pirani Sloveniji proti nacističnim okupatorjem.

Prvi seji narodne zbornice je prisostovalo 572 izvoljenih narodnih poslancev, kakor tudi nad 80 delegatov od različnih organizacij v Sloveniji. Iz opravičenih razlogov radio postaja "Slobodna Jugosla-

voja", zaenkrat ne omenja kje se je vršila prva seja državne zbornice Slovenije. Toda spominjamo se brutalnega nacističnega bombardiranja Novega Mesta, in vsi znaki kažejo, da se je vršila v tem mestu. Nedvomno da si so nacistične sile prizadevale vničiti mesto in z tem tudi sprečiti zborovanje novo izvoljenih narodnih poslancev. Kakor pa razvidno, zborovanje se je vršilo navzlic barbarških nacističnih vničevalcev, ki so z vso brutalnostjo izvršili napad na Novo Mesto.

Izolirano je vodstvo Narodne Osvobodilne armade od 20 članov, katero bo izvolilo medseboj centralni odbor in predsedništvo. Štirideset zastopnikov narodne demokratične vlade v Sloveniji, je imenovano kot predstavništvo Slovenije v centralni odbor Anti-fašističnega sveta Jugoslavije. Sprejeti so značilni sklepi, ki se na našajo na bodočo Slovenijo in Jugoslavijo, kakor tudi poslanica slovenskemu narodu o čem zaenkrat radio postaja "Slobodna Jugoslavija" ne omenja v podrobnosti. Pričakujemo pa da bo vse to v kratkem naznanjeno.

Gornje vesti vsekakor ena od najbolj pričakujočih in rzaveseljivih za Slovence in ljubitelje demokracije in svobode v splošnem, potrjuje, da je Slovenski narod kot celota spregovoril med regetanjem

ZAVEZNIŠKA ARMADA PREKORAČILA REKO VOLTARNO

V zadnjih par dni so se vršili boji posebno ob prekoračenju reke Voltarno po zavezniški armadi, katera je ob tej priložnosti poleg tega zajela večje število vojnih vjetnikov. Kar pomeni, da si so nacistične sile skušale na vsak način obdržati ta položaj, kjer so vrgle v borbo večje rezervo proti prodiranju zavezniške armade zlasti potem, ko je prekoračila reko.

ZAVEZNIŠKA KONFERENCA V MOSKVI

Moskva — Tukaj sta prispela zunajna ministra Vel. Britanije Mr. Eden in Združenih držav, Cordell Hull, na konferenco zavezniških predstavnikov, katera je zvrnila pozornost v svetu v splošnem. Oba ministra sta bila sprejeta na zrakoplovnem pristanišču po Večslavu Molotov, komisarju za zunanje zadeve Sovjetske Unije, ter drugimi državnimi uslužbenci. Iz prejšnjih vesti razvidno je, da je glavno vprašanje z strani Sovjetske Unije, ustanovitev druge fronte v zapadni Evropi in koordinacija zavezniških ofenziv za čimprejšno zmago nad sovražnikom. To zahtevo je naglasila "Izvestija" glasilo sovjetske vlade. Nobenega dvoma pa ni, da se od konference pričakuje marsikaj o raznih vprašanjih, ki so nastala ali pa izvirajo na površje kot vzrok nesoglasja itd. Verjetno je, da bodo taka vprašanja raspravljana precej objektivno, bolj

Verska svoboda v Sovjetski Uniji

London — Prednedavnim se je povrnil Archbishop of York iz obiska cerkvenih dostojanstvenikov v Sovjetski Uniji, kjer so bile prirejene večje svečanosti ob priložnosti imenovanja vrhovnega predstavnika pravoslavne vere, patriarha Metropolitan Sergij.

Ob svoji povrnitvi v Anglijo, Archbishop of York, je imel več sestankov z cerkvenimi dostojanstveniki, kjer je med drugim dejal, da, verska svoboda ni bila ukinjena v Sovjetski Uniji. Kot za dokaz navaja da je danes v Sovjetski Uniji okrog 40 milijonov vernikov pravoslavne cerkve. Zdjaj pa od začetka vojne podpirajo z vso vneto vojno napore Sovjetske Unije.

Kaj naj porečejo oni, ki so leta in leta trobili proti Sovjetske Unije, češ da je tam zatirana vera?

NARODNA OSVOBODILNA ARMADA V ODLOČNI BORBI

OBDRŠUJOČ SVOJ POLOŽAJ OSVOBODILA JE NADALJNA MESTA IN VASI PORAZENI ROMMEL PREVZEL POVELJSTVO NACISTIČNIH SIL V JUGOSLAVIJI SEDEM DIVIZIJ POSLANO Z POJAČANJE NACISTOM. CAIRO OŽVLJA MIHAJLOVIČA.

V zadnjih desetih dneh Narodna Osvobodilna in Partizanska armada, ne le da je obdržala prejšnji položaj, temveč osvobodila na več krajih nadaljna mesta in vasi v Jugoslaviji. Najbolj krvave bitke so bile v teku pri Gorici ob železniški progi Ljubljana-Gorica-Trst. Na tem kraju poleg večjih izgub sovražnika na bojni črti, partizani so iztirili tovorni vlak natovorjen z vojaštvom in vojnim materijalom, kjer je bilo preko 400 mrtvih in nad 250 ranjenih nacističnih vojakov in častnikov.

Zaeno srdite borbe se nadaljuje ob železniški progi Ljubljana-Zagreb. Nacistične sile si prizadevajo pod vsako ceno obdržati kontrolni spoj železniške proge tako med Ljubljana-Zagreb, kakor tudi Ljubljana-Gorica-Trst. Partizanski oddelki so pa močno utrjeni ob južni strani Save v Sloveniji in na več krajih deloma kontrolirajo železniški spoj. Zato je poslano nadaljnih sedem nacističnih divizij za pojačanje, kakor tudi zamenitev vrhovnega poveljnika z poraženim Rommelom v Afriki.

Močni oddelki Narodne Osvobodilne in Partizanske armade prodirajo ob Črnogorskih hribih in so komaj nekih pet milj oddaljeni od Albanske meje, kjer so tudi osvobodili mesta Kolasin, Berane in Andrijevica. Zatem isto poročilo pove, da so drugi njeni oddelki evakuirali Zenico, industrijsko središče v Jugoslaviji, znano z Krupovimi tovarnami, ki so izdelovale orožje za nacistično Nemčijo. Toda to mesto so evakuirali potem ko so posebni oddelki dinamičnih tovarne in vse druge električne centrale za obrat ter tudi železniški promet. Ob Jadranskem morju posebno ob pristaniščih Split, Reka, se vodijo krvave bitke, kjer si nacistične sile skušajo prodreti in okupirati ta pristanišča. Toda oddelki Narodne Osvobodilne in Partizanske armade, so močno utrjeni ob bližnjih hribih in z tem kontrolirajo tudi pristanišča.

Dokler radio postaja "Slobodna Jugoslavija" redno podaja poročila

OPOKLICANA ZABRANA PROTI DELAVSKIM DVARAN

Ottawa — Na podlagi pritiska javnega mnenja ministri predsednik Mr. King, je zadnjega tedna naznanil, da je dvignjena zabrana proti Ukrajinskih delavskih dvoran. Zabrana je nasledila takoj v pričetku ko je Kanada napovedala vojno proti komunistični stranki Kanade, ter število drugih delavskih organizacij, klubov, časopisov, novo-vercev, vključujoč tudi proti nad sto Ukrajinskih Delavskih dvoran.

Pred enim letom posebni parlamentarni odbor ki je preiskoval celo zadevo proti prepovedanih organizacij, je sestavil priporočilo vladi, da se dvigne omenjeno zabrana proti teh organizacij, povrne lastnina, katera je bila konfiscirana. Toda vzelo je leto dni predno se je vlada odločila opoklicati zabrano proti Ukrajinskih delavskih dvoran, kakor tudi proti Finske delavske organizacije in novo-vercev.

Nekoliko Ukrajinskih dvoran je medtem prodanih izpod cene stavbinske vrednosti. Naprimer v Toronto stavbinska vrednost dvorane je znašala okrog 100.000 dolarjev, prodana je bila pa komaj za 32.000 dolarjev. Zaradi tega Ukrajinska delavska organizacija je naslovila odločno zahtevo za povrnitev vseh dvoran vred z odškodnino. Kajti dvorane so bile prodane Ukrajinskim nacionalistom, oziroma fašističnim naklonjenim elementom, kateri so vničili knjižnice in je celo dokazano, da so jih sežgali kar je približno po pzorcu Hitlerja v Nemčiji. Z tem so pa dvorane prizadete za več tisočakov vrednosti knjig in drugega šolskega materiala za otroke, igre, ter sportne priprave.

Zadnje nedeljo se je vršila javna demonstracija na Bathurst St. pred Ukrajinsko dvorano s zahtevo da se izžene fašistične elemente in povrne dvorano resničnim lastnikom. Kot navadno policija je posredovala ne proti Ukrajinskih nacionalistov, ampak proti Ukrajinskih delavcev. Toda potom javnega mnenja ki je na strani Ukrajinskih delavcev, bo uspelo izgnati fašistične skupine iz teh delavskih dvoran.

Pregled bojovnih cert proti fasizmu

RDEČA ARMADA NAPRAVILA NA VEČ KRAJH PRELAZ ČEZ REKO DNJEPER. NAD 15 TISOČ POBITIH NACISTOV V KRVAVI LORBAH V MELITOPOL. IZHOD NACISTIČNIH SIL IZ KRIMEJE PRESEKAN. STRAŠNA NACISTIČNA ZLOČINSTVA NAD CIVILNIM PREBIVALSTVOM V KIJEVU.

V zadnjih desetih dneh Rdeča Armada je poleg prejšnjega prekoračenja reke Dnjeper, napravila več drugih prelazov severno in južno ob prestolici Ukrajine, Kijevu. Kakor je razvidno iz dosedajšnjih poročil nacistične sile so proti vedno bolj in bolj stiskajočega jeklenelega pasu Rdeče Armade z severne in južne strani tega mesta, izvršile nad civilnim prebivalstvom strašna zločinstva, računajoč obdržati ta položaj pod vsako ceno. Računa se da je ne manj kakor 25 tisoč mož, žena in otrok pomorjenih na najbolj brutalen način, preostali del prebivalstva pa izgnan v Nemčijo.

S zavzetjem Zaporožno in Melitopol, železniški spoj z Krimejo ob Azovskem morju, so nacistične sile na Krimeji zaenkrat odsekan za hitrejšo evakuacijo. Krvave borbe ki so se vršile za Melitopol, kjer se računa da je okrog 15 tisoč nacističnih sil pobito, potrjuje, da so nacistične sile si prizadevale obdržati ta železniški spoj za izhod. Kajti s zavzetjem Zaporožno in Melitopol ob reki Dnjeper, postavlja Rdečo Armado na prodor vse skozi ob reki proti Odesi. Neke druge vesti pravijo, da so nacisti že pričeli z evakuacijo Krimeje. Toda Sovjetska mornarica an Črnem morju, ogroža njihov izhod po morju, oddelki Rdeče Armade pa na kopnem.

Na severni strani bojne črte od Kijeva proti Gomu in Vitesbecku, Rdeča Armada je v zadnjih nekoliko dni osvobodila nadaljnih mest in vasi. Toda najbolj odločna bitka se vodi zdaj severno in južno ob Kijevu.

Razni "strokovnjaki" napovedovalci o uspehu Rdeče Armade, dozdevanju dokler naj doseže njekakor pa jih je raspravljala katera koli dosedajna konferenca. Težko je vnaprej napovedati njeve sklepe. Toda dejstvo je, da vsekakor bi ne mogla prezreti najnih zadev v proti-fašističnem zavezništvu, to je, založiti vse potrebno za čimprejšno zmago nad barbarškim fašizmom.

na poletna ofenziva, so zdaj v neugodnem položaju. Napovedovali so številne zapreke ob reki Dnjeper, Pripetsko močvirje, dež, megljo in sneg. Toda če bi taki "strokovnjaki" zaenkrat si prizadevali rešiti zapreke na drugih bojniš črtah ter skušali pospešiti njihov napredek, bi storili več koristi občin stvarem, kakor pa sanjati doklej naj pride Rdeča Armada v poletni ofenzivi. Drugi so pa dozdevali, češ zna se dogoditi da bo Sovjetska Unija podpisala separaten mir z Nemčijo.

Stavkarji protestirajo na vlado

Halifax — Tukajšni pristaniščni delavci ki so pred nedavnim zastavali s zahtevo za zvišanje plač, so naslovili protest na federalno vlado nato, ko je "delavsko sodišče" zavrglo njihove zahteve in ko se so kompanije poslužile vojaških oddelkov, ki so natovorili parnike v pristanišču.

Akcija "delavskega sodišča", kakor tudi neodločnost federalne vlade, je izzvala močne proteste z strani unijskega pokreta v deželi. Unijski lokali gozdnih delavcev iz Port Arthurja in tudi od drugod, naslovili so proteste na federalno vlado s zahtevom da se poravnajo zahteve pristaniščnih delavcev.

DELAVCI ZMAGALI V ORILI

Orila, Ont. — V tukajšni tovarni železnih izdelkov, delavci organizirani v United Electrical, Radio and Machine Workers Union of America, lokal 511, so zmagali pri volitvah, ki se so vršile zadnjega tedna v svrhu daljnih pregovorov in posredovanja med delavci in kompanijo.

Za unijsko predstavništvo je odalo 96 delavcev svoj glas, dočim 11 je volilo proti uniji.

"DRUGI STALINGRAD"

Moskva. — Vesti z dne 20 oktobra prinašajo porazno sliko nacističnih sil na Krimu. Računa se da je bilo na Krimu 250.000 nacističnih ranjenec, kakor tudi ogromna zaloga vojnega orožja, hrane, municije in več regularnih nacističnih divizij, katerim je presekan izhod za evakuacijo ali pa podvržen zelo rezičnemu uspehu.

Kajti kakor je prej omenjeno, Rdeča Armada s zavzetjem Zaporožno in Melitopola, je presekala izhod po železniški progi iz Krima z ene in z druge strani pa na drugi strani reke Dnjeper, Dnjeprpropetrovsk. Z tem je pa evakuacija nacističnih sil na Kremiji v pasti, kar je približno nekaj za čas pri Stalingradu.

Nacistični krogi priznavajo, da so to zelo črni dnevi odkar je vojna. Ali ni nekaj čudnega ko nacistični krogi govore o črnih dneh, ko vemo, da so napovedovali pred celim svetom svojo "nepremagljivost" in vse je šlo po načrtu. Toda kakor je razvidno ne gre po načrtu! Ni šlo pri Stalingradu, tudi ne ob reki Dnjeper, zdaj pa tisoči in tisoči na Kremiji, tudi pričakujejo načrt, ampak po načrtu Rdeče Armade.

"EDINOST"

Published twice monthly at
206 Adelaide St. W., Toronto, Ontario,
by Edinost Publishing Proprietor
in Slovenian Language

Registered in the Registry Office for the City of Toronto
on the 25th day of June, 1942, as No. 47939 C. P.

EDINOST

Izhaja trikrat mesečno v slovenskem jeziku. Naslov lista:
206 Adelaide St. W. Toronto, Ontario.

Dopisi brez podpisa se ne vpoštevajo. Rokopis nenarodnih
členkov in dopisov se ne vrača.

"Kakšna sreča se obeta za narode
v Jugoslaviji"

Prednedavnim smo čitali ves ki pravi: "Jugoslovanska
ubežna vlada se je preselila v Cairo", namreč bližje doma-
čega praga, ki ga je zapustila pred dve leti v času najbolj
črnih in nikdar pozabljenih dni za narode v Jugoslaviji. Zdaj
po preteku dve leti v svoji odsotnosti v inostranstvu, našla je
za potrebno primakniti se bližje ognjenim in krvavečim polja-
nima jugoslovanskega ozemlja. Ali ni res pohitela — da dobi
čimprej mogoče bolj direktno stike z tamkajšnjim narodom,
kateri že dve leti se vojskuje proti fašističnim okupatorjem; do-
mačih kvizlingov in izdajalcev.

Kakor narod v starem kraju tako tudi izseljenci na tem
kontinentu, bi res ne mogli pozabiti na njeno delo v zad-
nji dve leti. Kako močno si je prizadevala za zedinjenje Slo-
vencev, Hrvatov in Srbov? Kako se je aktivno vdeleževala
kongresnih zborovanj, poslušala priporočila in navsete o raz-
nih zadevah s ozirom na razmere in stanje v Jugoslaviji?
Kako je ob vsaki priložnosti izkoristila pota in sredstva, da
naš narod dobi čimprej pomoč in podporo v osvobodilni bor-
bi. Kako je na slikovit način pojasnjevala enakopravnost za
narode v Jugoslaviji, socialni program in demokratične svob-
odščine itd.

Da! O vsem tem seveda nismo slišali z njene strani v
zadnji dve leti. Verjetno je, da ni bila toliko zaposlena z mi-
nistrskimi položaji, prometom in trgovino. Saj se je nahajala
v Londonu! Toda nasprotno poslušali pa smo kupa obtožb proti
narodnih voditeljev in Narodni Osvobodilni in Partizanski Ar-
madi. V tem oziru vsekakor ni trtila tako časa, kakor tudi
denarja ne. Za take stvari je bilo časa, tudi denar na razpo-
lago!

Torej v zadnji dve leti nismo slišali nekaj konkretnega z
njene strani v niti enem oziru. Dokler je obtoževala Narodno
Osvobodilno in Partizansko Armado, je njene zmage pripri-
sovala Mihajloviču, kljub temu da sam je izjavil, da ne vodi
neko borbo vse dokler ne pristane zavezniška armada na ju-
goslovanska tla. Ni se zmenila za številne obtožbe proti Mi-
hajloviču z strani naroda v Jugoslaviji, takor tudi ni našla
za shodno podvzeti kakršnih koli korakov da izsledijo celo
zadevo in jo skuša rešiti v prid narodnim interesom. Tudi zdaj
ko vemo da so bile izjave o Mihajlovičevih zmagah lažnjive,
dobimo vesti, da se bori zadnje dni proti okupatorjem.

Daleč od zamisli podceniti udarec proti fašističnim razboj-
nikov, ne glede z strani kakšne skupine in njenega političkega
prepričanja. Toda sumljivo so take vesti na podlagi pretek-
losti, ki jih je nekajkrat ne le potrdila da so lažnjive, ampak
da kot tak Mihajlovič, sodeluje z sovražniki in kvizlingi v
borbi proti narodni osvobodilni in partizanski armadi. Logič-
no vprašanje na vse to je: da je Mihajlovič brez kakšnega
nadzorstva, ampak dela po svoji volji. Do tega zaključka pri-
demo, ko je pred nedavnim kralj v intervju omenil, da se ne
zadovoljuje z "delom Mihajloviča". Torej če neizvršuje dela,
zakaj potem ga držati na položaju vojnega ministra?

Odgovor na vse to je kratak in jasan: Izkušnje od delu ju-
goslovanske ubežne vlade v zadnji dve leti, so najboljše me-
nilo, kakšna sreča se obeta za narode v Jugoslaviji.

Sovjetska vlada je odgovorila
kratko in jasno

Potom časopisja se je širila govorica najbolj priljubljena
onim elementom, kateri so zemljevid Evrope že stokrat pre-
risali in ga z občudovanjem svojih načrtov v svojih notrajnih
mislih potdikal v razlagi teh govoric. Nikjer bi ne mogla biti
ovira po njihovem računu, razen vzhodnih meja ob Sovjetski
Uniji. Vse druge meje bi šle na gladko, le tukaj kakor nar-
rekovalci tako tudi eksperti risb, so zamislili in celo zamišljajo
argument na vzhodnih mejah.

Tem pridružili so se seveda tudi oni, ki napovedujejo se-
peraten mir Sovjetske Unije z Nemčijo. Kakor razvidno trpijo
strah "katera" armada bo prva vkorakala v Berlin z ene in
druge strani pa, imajo nešteto izgovorov proti ustanovitvi druge
fronte v zapadni Evropi. Skušajo na en ali pa drugi način vpe-
lajti argument za notrajni spor proti Sovjetski Uniji in z tem
podžgati ji nezaupanje.

Cela zadeva se je kar čez noč izpremenila. Razpršene so
razne take domišljije, toda niso pa izključene, da bi jih na eden
ali pa drugi način skušali spet ponoviti in podžgati navzlic
resnih vprašanj v borbi proti fašističnim vničevalcem, ki za-
hleva odločno in neizgubljeno časa.

Taki krogi smatrali so za potrebno da bi bodoča konfe-
renca o kateri se je napovedalo da se bo vršila v Moskvi, se
morala baviti zdej z problemi vojne Evrope, zlasti pa meja.
Očitno iz vsaj nekaterih virov se da sklepati, češ, da je to
glavna ovira proti ustanovitvi druge fronte in tudi zavezni-
ške invazije vred z Narodno Osvobodilno in Partizansko Ar-
mado na Balkanu, proti nacističnim okupatorjem.

Zadnje dni je "Pravda" glasilo komunistične stranke Sov-
jetske Unije, odgovorila takim sanjačem kratko in jasno, da
ni namen bodoče konference raspravljati o mejah, ampak
enotni nalogi za pobiti in premagati sovražnika čimprej. To
in edino to naj bila osnova konference zavezniških zastop-
nikov v posvetovanju, kar pomeni med prvorednim vpraša-
njem ustanoviti drugo fronto. V kolikor se pa tiče vzhodnih
meja, "Pravda" je opozorila take kroge rekoč: "Kdo si naj lasti
pravico več o razlagi meja Sovjetske Unije, kakor naprimer
Združenih držav in statuta Californije."

Kakor je omenjeno razni eksperti so najbrž za risbe zem-
ljevida Evrope zaposleni z nadurnim delom in skušajo dog-
nati: Kam naj spada ta ali pa oni del, kdo naj ima večji

SVET JE ZVEDEL RESNICO

Razbita je reakcionarna koprena o razmerah in o osvobodilni
borbi Narodne Osvobodilne in Partizanske Armade.

Tekoča vojna ki ji po svoji brutalnosti, zločinovih in strahotah, ljudskih in materialnih žrtvah ni primeru, odkriva zraven tega stoto stvari v svojem razvoju o katerih ni vedela javnost v takem obsegu med ljudstvom, kot danes. Vidno dejstvo je iz ene strani ogromna porast narodne zavesti utirajoč si pot k obsežnejšemu sporazumu za svoj obstoj med različni narodi tako v oboroženem zavezništvu, kakor tudi v povojnih vprašanjih. Na drugi strani izločuje proti-narodne, proti-demokratične in skrajno reakcionarne sile, ki si na vse krepilje in pretveze prizadevajo polastiti se oblasti nad narodnimi interesi in proti narodni volji.

V tem oziru nikjer bi ne dobili boljšega in bolj karakterističnega primera, kakor delo in gonja jugoslovanske reakcije, katera je leta in leta izžemala narod; privedla ga na beraško palico; podvrгла narodne in socialne pravice svoji sebični in skrajno reakcionarni volji.

V zadnji dve leti ta karakterističnost je dosegla svoj višek s ozirom na razmere in osvobodilno borbo v Jugoslaviji. V bistvu nobenega dvoma ni več med ogromno večino Slovencev, Hrvatov in Srbov, da se gre edino le za oblast po zmagi nad osvražnikom. Reakcionarna skupina vred z zamejno vlado, ki je zadnji dve leti, dokler je narod krvavel in prelival svojo narodno kri, za narodno čast in osvobodjenje, je ne le trtila težko zaslužen narodni denar, ampak si potom raznih oficijelnih izjav prizadevala obdržati prestiž v javnosti, na račun takozvanega Mihajloviča in njegovih četnikov.

Dve leta je bila javnost manj ali pa več v razdvojenih misli. Dve leta se je vodila očitna sabotaža z strani reakcije proti Narodni Osvobodilni in Partizanski armadi. Dve leti, smo čitali nič drugega v oficijalnih komunikacijah strašnih "zločinov" partizanov, katere je imenovala z "banditi", "vlomilci" itd. Toda od cela spoznati doslednost,

Dnjeper in druga fronta
v zapadni Evropi

Ze več kot leto dni govori se o drugi fronti v zapadni Evropi. Razlaga o njej očitno pojasnjuje kot ključ za skorajšno zmago nad sovražnikom, da ne potrebuje kakršnega koli komentara. V bistvu pa druga fronta je postala mesto realnosti bilj politična zavozlanost; vojna špekulacija, mesto odločnih vojnih obveznosti.

Ob svečanosti druge obletnice zločinskega napada na Sovjetsko Unijo, človek, si ni mogel verjeti očem, ki so gledale ogromne nadpise po dvoranah in običale na slikovitih izjavah v časopisju rekoč: "V oboroženem zavezništvu korakamo k zmagi — ohraniti pa ga hočemo tudi po zmagi!"

Temu sledili so številni pozdravi vodjam, generalom, častnikom, Rdeči Armadi in narodu Sovjetske Unije. Na ta dan vstanovljeno je število odborov v svrhu prijateljstva med Sovjetsko Unijo in drugimi državami zaveznikov, ki naj bi obdelovali eno od najbolj važnih polj v mednarodnih ozirih za trajen mir, napredak in progres sveta v splošnem.

Vpričo vsega tega človek, je kar strmel in si istočasno ni mogel

vpliv nad njim, kdo naj ima sever, jug, zapad in vzhod, pozabljajo pa na očitno dejstvo, da so še milijoni ljudstva Evrope pri življenju in da bi bilo le v skladu demokracije in svobode, da ti milijoni spregovore po svobodnih načelih o svojih zadevah, enkrat potem, ko je premagan sovražnik in vničena njegova moč.

Če so demokratične svoboštine resnično načelo protifašistične koalicije, oziroma Zedinjenih Narodov, tedaj je glavni problem konference zavezniških sil, podvzeti vsa potrebna sredstva, vojne zaloge in fizične moči, za čimprejšnjo zmagajo, za osvobodjenje zaslužjenih narodov. Ko bo Evropa rešena fašizma in njegovih privrženec, tedaj pridejo na vrsto vprašanja narodnih meja, kakor tudi po narodu reševanje notrajnih vprašanj po načelih demokratičnih svobodščin.

vemo da je Jugoslavija okupirana po nemškem in italijanskem fašizmu. Vemo da so izvršena strašna zločinstva z strani fašističnih vničevalcev in da je edini odgovor na vse to: "Odlučna borba proti okupatorjem do popolnega poraza".

Toda reakcionarne misli in načrti, se utemeljevale na takem odgovoru, tembolj nasprotno. Dokler je Narodna Osvobodilna in Partizanska Armada oboroževala se na račun pobitega sovražnika ter vodila neizprosno borbo proti fašističnim zločincem, reakcija je pošiljala poslanice jugoslovanskemu narodu, da "potrpelivo" čaka in se udi usodi. Take izjave smo čitali z strani Mihajloviča, ter njegovih privrženec, kateri so smatrali odgovorno borbo v Jugoslaviji nemogočo proti močno oboroženega sovražnika, kot propagandno delo vrid Sovjetski Uniji, ter evanturistično. Zdj pa čitamo iz istih izjav, češ Mihajlovič je glavni problem "orožje". Ali ni čudna in celo smešna taka izjava, ko vemo, da je Narodna Osvobodilna in Partizanska armada že nad dve leti v krvavi borbi proti okupatorjem. Torej logično vprašanje je: "Odkod ji orožje"? Mar se ni res zgodil čudež, da ji je padlo na nebes! Če je, tedaj je res preklet Mihajlovič, kateri je čakal v soteski nad dve leti, dokler je narod polagal neizmerne žrtve na oltar narodnega osvobodjenja in narodne časti.

ZBOR REAKCIJE GRE ZATEM
DA ZASEDE OBLAST

Reakcionarna gonja zadnjih dveh leti je imela za cilj: Prvič podceniti vlogo in borbo Narodne Osvobodilne in Partizanske armade in drugič paradirati z Mihajlovičem v javnosti, na katerega račun bi bilo pomogoče povrniti režimsko kliko na vladajoči položaj. Torej D. Mihajlovič in paradiranje njemu, ni sporna zadeva zgolj na podlagi izdajalske vloge sodelovanja z okupatorji proti narodnega osvobodjenja, ampak tudi vezano z povrnitvijo reakcionarnih krogov na vladajoči položaj. Zato niso

Dnjeper in druga fronta
v zapadni Evropi

ne proti-fašiste in tudi ljudstvo v splošnem. O njem se pogovarjajo delavci na ulici, tovarni, vojniki na vežbališčih; ponavlja se na zborovanjih in tudi potom progresivnega protifašističnega tiska.

POLITIČNA ZAVOZLANOST
IN APIZERSKI ELEMENTI

Toda nasprotno proti ustanovitvi druge fronte v zapadni Evropi, vidimo večjo aktivnost izolacionistov, apizerjev in protinarodnih elementov, ki so prilagodili svoje delovanje pod novimi razmerami in okolčinami. Odlašajo ustanovitev druge fronte in mesto odločnih akcij v tem pravcu, beremo v časopisju cele kolone rasprav in komentiranja na sledeč način: "Kdo naj bi imel večji vpliv v Evropi? Ali Sovjetska Unija ali pa zapadna demokracija? Koliko naj dobi oblasti Sovjetska Unija in koliko pa ostali zaveznički? Povrh tega ustvarjajo sumničenje proti Sovjetski Uniji, češ ona bi zahtevala več, kakor so predvideli zaveznički itd.

Torej vidno dejstvo je, da raznovrstni izolacionisti in apizerski elementi skušajo zavozlati vprašanje druge fronte v zadeve povojne Evrope, kar je v nasprotju Atlantskega Povelja. Vsled tega nastane vprašanje: Ali je tekoča vojna protifašizmu, rešiti zaslužene narode in prepustiti jim, da svoje državne posle uredi po demokratični določbi, ali pa je v smislu kdo bo imel večje oblasti in vpliv po končani vojni. Ako je zadnje pravilno, tedaj je obsodbe vredno in upati je, da bodo evropski narodi obso-
dili kaj takega, ker to ni v skladu tako tekoče vojne kakor tudi ne želja ljudstva v splošnem.

Skrbi nas tudi drugo dejstvo, ki

Pod gornjim naslovom je izšel članek v London Tribune dne 27 avgusta tg. 1., in ponatisjen po Združenem odboru ameriških južnih Slovanov, "Buletin" št. 2 z dne 1 oktobra, katerega zaradi njegove važnosti v prevodu ponatiskujemo. Članek se glasi:

"Dne 23 marca leta 1941, sta, ministerski predsednik jugoslovanske vlade Cvetkovič in minister za zunanje zadeve Cincar Marković, potpisala na Dunaju izdajalski pakt z fašistično trozvezo. Ko sta se vračala ta dva popotnika v Belgrad, ju je spremljala grobna tišina, kakor tudi pozdravila na domačih tleh. Ni pa za dolgo časa. Nastala je revolta! Delavci, državni uslužbenci, duhovniki, komunisti, študenti in celo strežniki na postajah, ko so zvedeli za novico, vdrli so na ulice.

Mr. L. S. Amery, prav dobro znan v Jugoslaviji, naslovil je apel na jugoslovansko ljudstvo, naj strmoglavlj izdajalski režim. Njegove besede se so globoko zarezale v srca Jugoslovancev, vedoča da prihajajo iz mislih britskega naroda. Sledečega dne je govoril ministerski predsednik Churchill v državni zbornici, kjer je med drugim dejal: "Jugoslovani so našli svojo zemljo!" V tem kritičnem trenutku, Božidar Purič (sedajni ministerski predsednik vlade) vdani ambasador Princa Pavla, se je nahajal v Parizu. Drugi njegov verni ambasador Svetozar Rašič v Budimpešti in Vladeta Miličević na položaju policijskega inspektorja z večjimi uslugami v aktivnosti tajne policije, ki se je izražala v gonji proti kominterne. Zapomnimo si dobro imena omenjenih, ker bomo v poznejši razlagi se z njimi srečali v Londonu.

Vsekakor dne 6 aprila leta 1941, razvozal se je fašistični teror in napad preko glav izvajalcev v Jugoslaviji. Nešteto mest in vasi, je razdejano in porušeno, ter tisoči in tisoči najboljših sinov in hčera Jugoslavije pobito. Dokler je razvozniki teror nacistične vojne mašine porazil organizirani odpor Jugoslavije, pešiča njenih politikarjev in spremstvu kralja, je prispela v London. Prepirajoč se medseboj, obtožujoč drug drugega; trtila je težko in krvavo zaslužen denar jugoslovanskega naroda. Za cel čas svojega bivanja izven Jugoslavije, ni rešila niti enega problema, ki so nastajali vsled komplicirane notrajne situacije. Vidno je tudi, da si niso prizadevali rešiti kakršno koli stvar. Do cela zanemarili so svojo misijo.

Proti kraju julija leta 1943, situacija se je poostrišla in dosegla višek svoje nerešenosti. Le nekoliko jugoslovanskih demokratov se je znašlo v stiski, ter so z posebno vnesmo zasledovalci nastalo situacijo. Razen njev vsa druga predstavništva starega osvraženežnega in nepopolnarnega režima, se so zbrala vred z svojimi plačanci, kateri so na raz-

izraza nezdravo razpoloženje med narodom s ozirom na takozvani AMG (Allied Military Government) Izgovor za to je, češ dokler traja vojna. Nihče si ne more zamisliti, da se prepusti vse stvari v osvobojenih krajih brez kakršnega koli nadzorstva. Toda formiranje kaj takega bodisi izven narodnega odobrenja ali pa z fašistično kliko po zborcu Badoglija v Italiji, ali pa Mihajloviča v Jugoslaviji, izraža politično špekulacijo na račun ogromnih narodnih žrtv za demokracijo in osvobodjenje.

Atlantsko Povelje v tem oziru pravi: Nevmešavanje v notrajne zadeve narodov! Na svobodni podlagi naj sami določijo o obliko drugamot bodisi z strani zaveznikov ali pa Sovjetske Unije.

Oni, ki trpijo strah pred vplivom Sovjetske Unije, bi morali najprej se otresti krivičnih domišljij in sprizniti z njenimi izjavami, da Sovjetska Unija si ne lasti kakršno koli oblast nad drugimi narodi, ampak zahteva odločne militarne akcije za pobiti fašizem, vključujoč ustanovitev druge fronte v zapadni Evropi. Sovjetska Unija ne zahteva formiranje kakršnih koli Amgotov, ter tudi ne vsiliti svojo oblast nad drugimi narodi. Dosledna svot-

(Nadaljevanje na 3 str.)

Jugoslovanska diktatura
v Londonu

Pod gornjim naslovom je izšel članek v London Tribune dne 27 avgusta tg. 1., in ponatisjen po Združenem odboru ameriških južnih Slovanov, "Buletin" št. 2 z dne 1 oktobra, katerega zaradi njegove važnosti v prevodu ponatiskujemo. Članek se glasi:

"Dne 23 marca leta 1941, sta, ministerski predsednik jugoslovanske vlade Cvetkovič in minister za zunanje zadeve Cincar Marković, potpisala na Dunaju izdajalski pakt z fašistično trozvezo. Ko sta se vračala ta dva popotnika v Belgrad, ju je spremljala grobna tišina, kakor tudi pozdravila na domačih tleh. Ni pa za dolgo časa. Nastala je revolta! Delavci, državni uslužbenci, duhovniki, komunisti, študenti in celo strežniki na postajah, ko so zvedeli za novico, vdrli so na ulice.

Mr. L. S. Amery, prav dobro znan v Jugoslaviji, naslovil je apel na jugoslovansko ljudstvo, naj strmoglavlj izdajalski režim. Njegove besede se so globoko zarezale v srca Jugoslovancev, vedoča da prihajajo iz mislih britskega naroda. Sledečega dne je govoril ministerski predsednik Churchill v državni zbornici, kjer je med drugim dejal: "Jugoslovani so našli svojo zemljo!" V tem kritičnem trenutku, Božidar Purič (sedajni ministerski predsednik vlade) vdani ambasador Princa Pavla, se je nahajal v Parizu. Drugi njegov verni ambasador Svetozar Rašič v Budimpešti in Vladeta Miličević na položaju policijskega inspektorja z večjimi uslugami v aktivnosti tajne policije, ki se je izražala v gonji proti kominterne. Zapomnimo si dobro imena omenjenih, ker bomo v poznejši razlagi se z njimi srečali v Londonu.

Da! Tudi gosp. Rašič je dobil ministerski položaj v "novi" vladi, katera v svoji desperatnosti izgleda na lik one, katero je strmoglavilo jugoslovansko ljudstvo v marcu leta 1941. Ko se je Stojadinoviča pahal pri volitvah za oblast v letu 1938, Rašič je bil jugoslovanski ambasador v Budimpešti. Da pokaže svojo lojalnost "jugoslovanskemu firerju" z vsimi uslužbenci ambasade, je prišel v Belgrad, da glasuje za fašističnega izdajalca. Ali bi ne bil eden ali pa drugi res radoveden, kaj bi recimo Britski narod rekel svojemu ambasadorju, ki bi bil v Parizu in prišel v Anglijo, da glasuje za Sir Oswald Mosley (vodja britskih fašistov)?

Tako dobimo tudi gosp. Miličevića, nameščena v "novi" vladi, kateri se je pokazal izbornega specialista v aktivnosti tajne policije v pobijanju komunistov. Radoveden pa sem, kakšen utis bo napravil tak človek, na borbeno Jugoslavijo. Kajti tisoči njenih najboljših borcev je šlo skozi roke takih mučilcev, kot se pokazal izbornega v tem delu Miličević. Dalje radoveden sam, kaj poreče jugoslovansko ljudstvo, ko zve o nje-mu in o drugih, ki so nameščani na položaj v vladi, da mu prinese "osvobodjenje".

Zaeno ali se ne bodo Jugoslovani vprašali o metodah po kateri je prišla taka vlada na oblast? Vse kar pride oficijelnega z njene strani, izraza tudi britsko mišljenje. Zato bo težko dobiti Jugoslovana, kateri bi ne mislil, da je za vse to odgovorna Vel. Britanija, ker dopusti svobodno kretanje taki fašistični klikli v Londonu.

Ta misel bo opirala se na sestavo vlade, kjer sta general Živkovič in pa Bogoljub Jeftič, kot zna-
na terorista in sta zopet prišla na odgovorna mesta v vladi. Posebno Živkovič je znan iz krvavečih let vojne diktature kralja Aleksandra v letu 1929 in tudi pozneje. Svojo karijero si je pridobil ne na bojni poljani, ampak v političnih intrigah in teroristični vernosti diktatorskega režima. Danes pa je skoraj poglavar jugoslovanske armade, poleg kralja, kateri je vrhovni poveljnik.

Kdo pa je Bogoljub Jeftič? On je član ravno iste fašistične diktatorske skupine, katere je general Živkovič predsednik in katera je prizadela težke rane narodom Jugoslavije. On je bil jugoslovanski diktator, katerega ime je znano za časa volitev v maju leta 1935.

Slutnje so da dobi važno mesto v "novi" vladi, za tesnejše Anglojugoslovanske odnose (Po uradu za zunanje zadeve Vel. Britanije, imenovan je, kot jugoslovanski minister St. James dvora). Nihče drugi kakor Jeftič minister predsednik leta 1933, izdal je ukaz belgrajski policiji, za napad na Studente na belgrajski Univerzi, ki so protestirali proti diktaturi, pri čem je ubit eden od najboljših mladi-

(Nadaljevanje na 4 str.)

IZ ONE STRANI OCEANA

Draga Mati!

Kar nekam najrajši vprašam: Kako je kaj doma? Upam ste zdravi in da vam je premerno dobro! Jaz sem pa ponavadi, namreč tudi dobro. Ravno zdaj ko vam pišem to pismo, sem v bolnici. Naj vas pa ta vest ne iznenadi, ker ni nič hudega. Tukaj ostanem k večjemu dva tedna in potem bom šel nazaj, kjer me čaka nadaljevanje šolskega kursa.

Najbrž da se spominjate, da sta mi nohta na nožnih palcih zrasla v živo. Ze precej časa sem trpel bolečine posebno za časa vežb. Odlašal sem od dne do dne, nisem pa mogel dlje prenašati. Zato se sem napotil zadnjič k zdravniku in ta mi je takoj svetoval, da grem v bolnico kjer mi bodo izvršili operacijo. Temu navsetu se sem udal in takoj napotil v bolnico.

Zenasednjega dne sem bil operiran. Ta malenkostna operacija je trpela nekaj dvojset minut, na kar so mi povili noge in obvarovali z pripravniimi košarami, da se ne dotaknem drugo ob drugi. Ležim na lepi in čedno pregrenjeni postelji. Bele in čedne rjuhe, kakor tudi blazina pod glavo! Le za dve postelji od mene, je pa radio. Ta je pa zaposlen skoraj 24 ur na dan. Poslušamo štirikrat čez dan novice iz raznih strani bojnih črt, kakor tudi delov sveta. Tudi časopisov nam ne manjka! Navadno prečtam po dva tri časopisa ter na ta način zasledujem podrobnejše razne stvari v svetu. Poleg tega pa ne smem pozabiti, da so tukaj zelo uljudna in lepa dekleta, oziroma bolničarke. Kako so postrežljive! Vsak čas se ena ali pa druga znajde v sobi in poizveduje če je kateremu kaj potrebno. Tudi zdravniki so uljudni in postrežljivi. Po večini vsaj v tej bolnici, so Francozi, tako bolničarke kakor tudi zdravniki. Večkrat sem z njimi v pogovoru o raznih stvareh današnje dobe.

Včeraj proti večeru, se sem pripravil napisati dopis za Edinosti. Prišel sem, nisem pa skončal. Najbrž bom moral odložiti, dokler se ne povrnem v barake, na kar me vleče osobita želja. Prvič, zaradi nadaljevanja kursa, če tudi smo bili skoraj že pri kraju in drugič, pa človek je le najrajši med svojimi tovariši, kadar je zdrav.

Jutri in v nedeljo me bodo kot navadno obiskali prijatelji iz barak. Ker ni daleč od bolnice, me kar pogostoma obiskujejo. Z tem je pa seveda krajši čas in vesel pogovor z njimi.

Kar se tiče hrane je dobra. Tudi v barakah je primerna. Le da med nami vlada neka nestrpljivost, da se čimprej podamo na bojno črto. V tem pravcu je skoraj največkrat tudi naš pogovor, posebno kadar čitamo novice iz bojne črte.

Dnjeper in druga fronta v zapadni Evropi

(Iz 2 strani)

Jih obligacij in pogodb v protifašističnem zavezništvu, tudi po svojem državnem ustavu, ni prekršila do danes in tudi ne bo v bodoče iz pohlepnosti za dominacijo ali pa izkoriščanje imovine drugih narodov za svoje sebične svrhe. V tem oziru se drži svojih obligacij napram Atlantskemu Povelju in programa zavezniške koalicije.

PREIDIMO NA POLOŽAJ RDEČE ARMADE PRED SIROKO REKO DNJEPER

Sem od 12. julija težko dobimo dan, kateri ni prinesel poročila o ogromnem uspehu Rdeče Armade na vzhodni bojni črti, katere je raztegnjena nad dva tisoč milj na daleč. Nacistični strategji niso le enkrat napovedali trdnjave kot neprodorne, Orel, Harkov, Smolensk in zdaj poslednja baza, kjer je nemški firer računal in ustvarjal svoje sanje nad bogato Ukrajino, obdružiti položaj. Tudi razni drugi vojni "strokovnjaki" dozdavaj so, da se bo zaustavila ob reki Dnjeper. Pri obloženih mizi se lahko dozdeva marsikaj posebno z

Zaeno naj omenim nekaj, kar je navadno dostikrat napačno obsojano To je humanitarna ustanova Rdečega Križa. Tukaj v bolnici obiskujejo vojake brez izjeme odkod so in kateri jezik govore. Vsim davajo razna darila, kot cigarete, tobak, vžigalice, brivne potrebščine, zobno pasto, milo in cela vrsta takih reči, ki navadno prav dobro pridejo vojakom. Vsi niso recimo ravno lačni takih daril. Eni so recimo bolj varčni in tudi bolj skrbni za take stvari na svoj račun. Toda vsak pa le občasno malo kdaj, taki priložnosti, kar sega marsikateremu v srce in ga tudi solze polijejo po obrazu. Navadno so to oni vojaki, ki recimo malo kdaj dobe pisma ali pa kakšen zaboj od svojih zancev, prijateljev itd. Celo pa taki, ki recimo nimajo svojcev. Za take je ustanova Rdečega križa, skoraj neke vrste mati!

Torej kadar vas obiščejo v kampanji za pomoč Rdečega križa, dajte svoj dar s zavestjo, da ga bo eden ali pa drugi s hvalečnostjo sprejel, posebno ranjenci iz bojnih poljan. Mnogi so brez roke, noge, par centi ob kampanji Rdečega križa. Vedite da je sto in sto počagredo še večje zasluge kakor pa ali pa drugače poškodovani! Njim bljencev v svrhu sreče in zavetja vas, tisoče in milijone drugih ljudi, tam kjer ni dosegel krvavi fašistični teror. Medtem pa lahko se zanesemo, da bo Rdeči Križ pomagati tudi našim bratom in sestram v Sloveniji, ko se odpre pot in bo priložnost za taka darila jim izročiti.

Zaenkrat naj zadostuje draga Mati! Napisal sem obširno o raznih stvareh tako kakor čutim in sem prepričan. Lepo pozdravljen vse skupaj, ter moje znanice in prijatelje!

Vas še enkrat srčno pozdravlja vaš udani sin, Johnny Kosmil.

SVETI OČE SE SO RES ZAGROZILI

London — Kakor je znano prednedavnim so Nemci okupirali Rim in z tem sprečili spoj z zunajnim svetom, razen skozi nemško cenzuro in nadzorstvo. Kdor ni imel posebnega dovoljenja, ni mogel priti v mesto, kakor ga tudi zapustiti.

Zdaj pa je Papež naslovil odgovor nacističnim okupatorjem, "češ z topi ali pa brez topov, ne zapustite tega mesta". Razvidno je, da si nemške in italijanske fašistične oblasti prizadevajo pri evakuaciji Rima, preseliti tudi Papeža. On pa kakor je omenjeno to odločno odklanja in se ne zmenja za grožnje zaradi topovskih strel, itd. ako pride mesto pod resno vojno zono.

Morda se pa predomisli pozneje!

Obelodanjenje v kakšnem položaju se nahaja V. P. Z. "Bled"

Da se je vršila izvenredna konvencija V. P. Z. "Bled", 9 in 10. maja t. l., je splošno znano članstvu in čitateljem tega lista. Sklicana je bila na zahtevo dve tretjinske večine obojev že potem, ko so vsi isti odseki poprej poslali na glavni urad proctete, da takratni gl. predsednik M. Špehar takoj odstopi radi nekolegijalnega presstopka; ko je ponaredil svojega društvenega brata Alojzija Zdravjete podpis v namenu da z tem dejanjem postavi istega v slabo luč, ter da napravi med tukajšnjimi rodbinami razdor in prepri. In tudi z tem, ko je dal pod Zdravjetovim imenom priobčiti poročno sliko žene, člana V. P. Z. "Bled" z namenom, da dotično ženo in njeno družino obenem osmeši pred Slovensko javnostjo in ker ni "ošesteval protestov in ne zahtev da odstopi ter da njegovo mesto prevzame podpredsednik A. Novak. Nasprotno temu sta s takratnim tajnikom Grebencom, vse proteste in sploh ves obtožni materijal kateri je pričal proti njima enostavno zatajila in zamolčala, misleč, da bosta na ta način članstvu in odsekom zavezala oči in zamašila usta.

Odseki pa, ko so videli da ni odgovora na vse proteste, so se okrenili za ta slučaj direktno na podpredsednika Zveze in zahtevali, da on prevzame mesto predsednika, ter da skliče izredno konvencijo, katere naj bi razčistila vso zadevo, ker sumili so, da mora biti precej gnjilobe v gl. upravi, ker ni bilo nikakoršne iskrenosti napram odsekom in članstvu. Vse poslovanje se je vršilo po nekakšnem nasilnem vplivu par ljudi, kateri so imeli vsak svoje ambicije in cilje pri vsem tem delu. Ti ljudje, niso imeli nikakoršnih demokratičnih ciljev, ni se upoštevala večina članstva, kakor tudi ne zvezna pravila. Članstvo je nastopilo proti in jim povedalo v obraz, da kršijo pravila in da po takem početju Zveza mesto da napreduje, propada; da je Zveza last članstva, ne pa privatna lastnina par nasilnih sebičnežev, katerih načrti so samo to, kako bi ostali pri koritih in držali članstvo v svojih rokah.

Kdor izmed članstva je imel toliko vpogleda v poslovanje in tudi poguma, da jim je ob prvi priliki stopil na pot ter jim povedal resnico v obraz, ta je bil pri tej priliki takoj na črni listi in ob prvi priliki se ga je skušalo izobčiti iz Zveze. Nekaj takega se je dogodilo meni samemu! Pa še več, pokazali so še večje nasilje.

Ko sem lansko leto na Mladinskega oddelka pikniku glasno protestiral proti početju takratnega gl. predsednika M. Špehar, ko je dejansko napadel člana gl. nadzorstva

Napravila je to junaško dejanje Špehar-Grebenčeva grupa in celo morda potom svojega advokata Bruce Williams K. C. Ko se je vprašalo dotičnega, kako je mogel kaj takega napraviti in kje ima dokaze zato, je flegmatično odgovoril: "Well, vi ste poslali iz konvencije 9. maja etlegrafični brzojav v Kosvno." Ni pa hotel vedeti, da je pozdrav poslan Vse-Slovenskem u kongresu, ki se je istega dne vršil v Moskvi, ne pa komunistični stranki. Dokaz temu je odgovor iz Moskve, katerega smo prejeli.

Če je kje kaj bolj smešnega kakor to, tedaj bi taki trdilci vsaj toliko se sprijaznili z doslednostjo, da je poslano sto in sto brzojavov v Moskvo, celo z strani naših državnikov ter primerja Kanada, Mr Kinga. Ali ga naj zato obtožimo da je "komunist", ker je postal brzojavni pozdrav Stalinu? Toda to ni slučaj!

V današnjih dni kdo ožigosa pri državnih oblastih, češ da je "rdeč", to je kot pribito in bolj drži, kot pa da bi ga črno prebarval. Ker dandanes se še vedno mnogo ljudi in uradov da preplasi z rudečim strašilom. Z takim trikom tudi še danes kar-mahoma izgubi vsako veljavo, kar brez vsakega procesa in preiskave, ko v času dipresije, ko je cvetel "o tukajšnjih rudarskih revirjih privat-

na kompanijska spijonaza, po par izrodkih, katere so kompanije najele v svrhu, da vohunijo med svobodnimi rodnimi trpinami rudarji. Gorje ti je bilo, ako si se takim proctalicam vedoma ali pa nevedoma zameril! Danes te je zaznamoval da si "boljševik", jutri si bil že z vso družino brez milosti in brez da ti so povedali vzrok, postavljen na belo cesto.

Na to umazano idejo, so tudi ti ptiči prišli, da se izkopljejo iz blata, a da nasprotno svojega bližnjega postavijo in potlačijo vanj. Skoro isti slučaj, kot se je primeril Louisu Adamiču in H. B. Z. Priznal ali pa zagovarjal resnico takoj si zaznamovan. Sumi se, da ti ljudje niso tega napravili prvič. Ljudjem v tukajšnji naselbini, je znana njihova preteklost zadnjih 10-15 let. V izseljeništvu se delajo pred ljudmi narodnjake, a v resnici se vrši samo zahrbtnost.

Govore o slogi in o bratstvu, tudi se piše v novine o tem geslu v zlobabi tujega podpisa. Dokaz kako si razlagajo bratstvo je še to, ko te gre član istega društva javiti na pristojno oblast, da si nekaj za kar nima ne dokaza in tudi podlage. A v obraz se ti pa hinavsko potvarja: BRAT, SOBRAT, SOSESTRA itd! Trezno misleči človek bo v takem slučaju priznal, da je to podlost ki ji ni primeru.

Da se prikrivajo pod geslom sloge, je tudi dokaz, da so ljudje iste grupe kateri so pripadali odseku št. 1 V. P. Z. "Bled", po lanskem občem zboru po izvolitvi novega odbora za leto 1943, samo zaradi tega, ker so ostali v manjšini, zahtevali odcepiti in delati za razkorj odseka št. 1. Vse skozi do danes in tudi se odcepili pod parolo "Sloge", da z tem pokažejo kako si oni tolmajče družt. pravila, katere govore v vsih zadevah, da je večina merodajna in vsi sklepi se pri Zvezi zaključujejo po glasu večine.

Star slovenski pregovor pravi: "da gliha vkup štrih". In to je resnica. Zanimivo je tudi to, da oni isti ljudje, so tudi mene obtožili pri zavarovalnem uradu, da jaz delam razdor med slovensko mladino. Resnica je da sem delal med slovensko mladino, kolikor mi je čas dopuščal. Kaj sem delal, to ve splošna slovenska javnost tukaj. Jaz tega ne tem mestu ne bom razlagal. Prav lahkega srca rečem, da razdora nisem delal med njimi, še manj pa Špeharjevo in med tisto, katerih stariši se pri vsaki priliki bijejo na prsi, češ kako zavedni narodnjaki da so, a v resnici so pa v tem pogledu tako zanikrni, da se jim ni zdelo vredno, da bi svoje otroke poslali v slovenska društva. To je pribit dokaz!

Kar malo se ozirno po tej luškani skupini katere še vedno sanja, kako bi prišla v posest okovanega škornja, pa bomo takoj imeli rezolzat na dlani.

Lažna propaganda jih je držala na višku do danes, kot Gobelsa v Nemčiji, dasi vsej spretnosti njegovega jezika, se že nagiblje Hitler in Nemčiji z njim k sramotnemu zatonu. Tako bodo tudi ti ljudje sramotno pokopali svoje blede dolično zvezdo, katereja je tako klaverno sijala na obronko Kleka že več let v nedoglednost.

Kakšne vrste je to klika, naj bo še naslednji dokaz: Takoj po konvenciji, je ta grupa poslala svojega pripadnika v sosedno naselbino Noranda, kjer obstoji eden najmočnejših odsekov V. P. Z. "Bled". In po navodilih teh "velikih" mož trostil tač med odnotnimi člani, češ, da telegram sploh ni bil poslan iz konvencije v Moskvo na Vse-Slovenski kongres, ampak da je denar ki je bil zbran v prostovoljnih prespekih od delegatov v ta namen, takratni konvenčni predsednik br. Marušič, spravil v svoj žep. Dotični razsedon mož je bil toliko zalutkan, da je to v resnici govoril ljudjem, kateri osebno poznajo br. F. Marušiča, kot enega najuglednejših rojakov v Kirkland Lake. Ne čislajo njega in njegove družine samo Slovenci! Spoštujto ga tudi druge narodnosti z katerimi pride v stik, ter je spoštovan in pošten pekarski podjetnik, kjer je isto ta-

Odgovor Monokovcem

Včasih smo okuženemu mestu v kakšnem grmčevju, ali pa robasten in zvit na vse strani kamen, imenovali "kajča zalega". Otroci smo ob pogovori starejših napeto poslušali in si na vsak način hoteli zabiti v glavao, dotično mesto da ga bi ne pozabili. Ob priložnosti če je slučajno pot nanesla z starejšimi recimo v senožet, gozd ali pa po nasteljo, so nam pakazali s podudarcem: "Glej tam je kajča zalega!"

In res včasih se je pripetila nesreča, da je strupenka prilezla izpod kamena in ugrižla žival, ki se je naivo pasla okrog. Ponokod so verovali v križanje, drugi so pa zavrgli to in se podali bolj znanstvenim sredstvom proti strupu. Če je slučajno pes naletel na tako nesrečo, bi ostal čez noč in tudi včasih čez dan, kjer v luži, potoku ali je enostavno izlizoval rano zintem izsesal strup.

V praktičnem smislu le v drugačnem obliku v današnjem času vidimo, da ni vselej ravno edino v kakšnem grmčju in bo robatem kamenu kajča zalega. Dobimo jo zlasti med onimi, ki še dandanes se poslužujejo s obtožbami "rdečega strašila", bodisi proti posameznikom ali pa proti kakoršnega koli gibanja. Taka skupina kakor je omenjeno ne more biti nič drugačna, kakor kajča zalega med poštenimi in dobromislečim ljudstvom, katere sika z strupenim obrežovanjem in odvracjanjem posameznikov ali pa skupin od poštene in vrednostne poti.

Takim navadno je vsaka kretnja znana javnost, da jo spoznajo tudi "komunistična". Pred leti obtože otroci. To je dolžnost slehernega vala so milijone brezposelnih deroroljuba v teh naporih in resnih ljudev, ko so zahtevali reliefno pomoč ali pa delo, da je to "komunizem in plemenita načela narodov in člonistična" propaganda. V času agrevestva! sije proti Ehtiopije, Madžurije, Poudarimo složno vsi: "Glej tam Španije in Albanije, povsod je bi-je kajča zalega!"

PRETRESLJIVO PISMO IZ STAREGA KRAJA

Noranda — Cenjeno uredništvo Edinosti! Prosim vas da uvrstite to moje pismo, ki sem ga dobil pred par dni iz starega kraja. Pismo se dobesedno glasi:

"ZRAVI SMO IN ŽIVI! HIŠE IN POHIŠTVA NIMAMO! ŽIVIMO NA HRIBU PRI MATEVŠKOVIH. POZDRAV OD CELE DRUŽINE.

Podpisani prosim vse vaščane iz Travnika in Loškega Potoka, ako je kateri dobil kaj slinčnega od doma, da sporočijo bodisi potom Edinosti, ali pa na moj naslov, za kar se vnaprej zahvaljujem.

Jakob Modič
Box 239
Noranda, Que.

Zgoraj omejenim vrstam pisma iz starega kraja, katero je prišlo potom Rdečega Križa in oddano dne 29. maja tg. 1., ni potrebno nobenega okmentarja. Kratke besede prodirajo skozi srce čitatelja, ter so le resničen izraz strahot in

ko cenjen in marljiv delavec pri kompaniji, zadnjih 15 let. Medtem je tudi eden najboljših članov Zveze od njene ustanovitve, brez da bi pri njej iskal osebne koristi. Delaven in velik podpornik vseh Slovenskih društev in društvenega gibanja v Kirkland Lake. Le slučaj je bil, da je dotični človek bil puščen iz omenjene naselbine s zdravo kožo, ker je članstvo dotičnega odseka bilo toliko razjarjeno, nad tako gorostasnim podtikanjem. A ravno v istem času je ista grupa javila nas zavarovalni ured, da smo "KOMUNISTI" in za dokaz je navedla da je bil poslan telegram v Moskvo iz oknkvencije, kakor je omenjeno.

Zdaj dragi čitatelji, sodite sami logiko teh ljudi! Vtaplajo se v mlakuži njihove lastne brozge. Toda kljub temu je še vedno nekaj članov, kateri jim na slepo sledijo po njihovi vijugasti poti. Pač vpliva moč propagande! To pa le pri nerazsodnih.

Vsa zadeva je prišla že tako daleč, da bo na zahtevo večine članstva, Zavarovalni urad prisiljen (Nadaljevanje na 4 str.)

la proti onim rodoljubnim in demokratičnim elementom, ki so skušali voditi borbo proti fašistični agresiji, taka akcija žigosana, kot "komunistična" propaganda. Če je kdo drugi si štel vse to v zadoščanje, si je Hitler in njegova zločinska skupina. Kajti nihče drugi ni mogel bolj uspešno vršiti ta posel v prid njegovim zločinskim namenom, kakor oni, ki so med ljudstvom vestno ali pa nezavestno širili strup lažnjive, zlikovne in zahrbtne propagande, protiv narodnim in človeškim interesom.

Ti taki elementi se služijo tudi danes vpricho očitnega dejstva, da je taka strupena propaganda direktno izvor fašizma ter odgovorna za morja prelite ljudske krvi in igromnih materijalnih štev v svetu. Ta resničnost nevzmemirja take elemente! Ne zato, ker niso v duši nikdar gojili poštenega sočutja naprem narodnim ali pa delavskim interesom.

Torej znanost je dognela sredstva proti strupu. Odstranil se je tudi pri otrocih strah proti kajči zalegi. Vtem oziru tudi mi imamo sredstva proti takih strupenk po naselbinah ali pa kjer koli jih dobimo v takem ogabnem poslu.

Prvotna naloga je, da varujemo naše ustanove pred tako zalego. Zatem je naloga slehernega člana, da postane ne le član ustanove, plačati svoje mesečne prispevke, ampak kot delničar in varuh svoje ustanove ob vsaki priložnosti odločno nastopiti proti taki zalegi in jo ukazati drugim, kje je in kjer se nahaja, da jo spozna okolica, da jo spo-

muk, skozi katere je šel naš ubogi narod. Nimamo ne hiše in ne pohištva, živimo na hribih pri Matevškovih, se glasi njihov klic. Toda to ni osamljen slučaj družine Modič v Travniku. Sto in sto družin živi na ta način v Sloveniji. O njihovem življenju, strašnih mukah ki so jih prestali v zadnji dve leti, bomo zvedeli šele enkrat po osvobojenju. Zato nam zadostuje tudi teh par besed z katerimi se so oglasili iz starega kraja, da do cela spoznamo, kaj se godi tam in kako bi morali biti pripravi priskočiti v pomoč našemu narodu.

Kakor sem omenil vsak koment. gornjim besedam bi bil odveč. Celo bi bila škododelnost dozdevati nekaj drugega, ker njihov pomen govori sam za sebe. Kljub temu pa dobimo vpricho takih preterstljivih pisem ljudi, ki se mrzlo ponašajo napram pokretu v borbi proti fašističnim zverim.

Bratje in sestre! Nastopil je čas za spoznanje! Ni dovolj se zanašati le drug na drugega, ampak složno in enotno pristopiti k delu. Zapomnimo si enkrat za vselej, da ko bi ne bila Narodna Osvobodilna in Partizanska armada organizirana, bi je že zdavnaj zmanjkalo in bi ne mogla voditi borbo proti fašističnim okupatorjem. Tudi mi tukaj, če hočemo nekaj doseči moramo biti organizirani in z organizacijo si pomagati ustvariti dober napredek v kulturnih in narodnih ozirih. Posebno pa če hočemo doseči dober uspeh za pomoč našemu narodu v moralni in materijalni podpori, moramo biti organizirani. Torej ni boljše priložnosti ter obenem lepših načel v narodnih in mednarodnih ozirih tekočega časa, kakor je ustanoviti podružnico Zveze Kanadskih Slovencev, tukaj v Norandi. Pripravimo se k temu složno in bodite prepričani vnaprej, da bomo potom organizacije res dosegli ne le dober vzgled narodne zavesti, kulturnosti in vdanosti najlepšim idealom tekočega časa v svetu, ampak istočasno bo naša pomoč uspešna in obilna v prid splošnih stvari.

Josip Cesič.

